

A második világháború befejeztével India népe nagy változásokat várt, helyzetének javulását remélte és reményében csalatkozott, mert Indiának Angliával fennálló viszonyában semmi változás nem történt. Jellemző tény, hogy az angol sajtó, amely képzelt veszélyekkel és politikai szörszálhasogatásokkal annyit foglalkozik, az indiai helyzetet alig kommentálja. Azok a politikai körök, amelyek a viládemokrácia egyedüli védőinek játszáik ki magukat, úgy igyekeznek a dolgokat fel-tüntetni, mintha Indiában minden a legszebb rendben volna. Ugyanakkor pedig India azon az úton van, mint az első világháború után, azzal a különbséggel, hogy a jelenlegi helyzet sokkal mélyrehatóbb változásokot ígér.

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

VILÁGSZEMLE

Irtá: Steinfeld Sándor

»Egyik oldalon ott láthatjuk a szakadatlanul a haladásért harcoló demokratikus erőket. A másik oldalon ott vannak a reakciós erők, amelyeknek különféle a hatásuk a világ különböző részeiben.« (Titó)

Az elmúlt hónap eseményei, felelős és felelőtlen államférfiak felelős és felelőtlen nyilatkozatai a világ minden részében, a churchilli »vasfüggönyön« innen és túl minden izükbén visszatükrözik a két erő harcát, a reakció áskálódásait, a megvert, de még teljesen meg nem semmisített fasizmus halálküzdelmét ugyanúgy, mint a békéért, a haladásért, az emberi jogokért és az igaz emberi szabadságért küzdő haladó erők vértelen és véres viadalát.

A szovjetellenes megmozdulások és fegyveres hadjáratok már jó néhányszor levitézlett lovagja Churchill a régi szellemben, de új mezben ismét porondra lépett. Mindenekelőtt le kell szögeznünk azt, hogy ha a reakció saját országában nem talál támogatásra, ha a saját népe elveti egy reakciós politikás irányzatát, akkor az a külföldhöz menekül támogatásért. Így volt ez mind máig a világtörténelemben: így keresett és kapott támogatást Franco Hitlernél és Mussolininél, így menekültek a világ összes Quiszingjei a Harmadik birodalom ölelésébe és ez alól Churchill sem kivétel. Mert a haladás mindig a maga erejét tartja szem előtt és elsősorban azzal számol, de a reakció, mert gyűlöletes a saját népe előtt, csakis a külföldi hasonszőrüek bizalmát élvezi. Gyűlöletes a reakció a nép előtt, mert elnyomatást jelent, mert minden nép a maga bőrében ismerte föl a marxi igazságot, hogy »amíg egy nép másokat elnyom, maga sem lehet szabad«. És minden nép, kivétel nélkül, szabadságra vágyik és ma már minden nép tudja, hogy a szabadsághoz vezető út a sötétség letörésén át vezet, hogy ez az út a szocializmus útja. A világ történelme elérkezett a Marx által megjósolt ponthoz — és ezt az utolsó évtized eseményei kézzel foghatóan be is bizonyították — amikor az emberiség válaszut előtt áll: vagy vissza a középkorba, vagy előre a szocializmusba.

Churchill, századunk don Quijotja, magára öltve ősei páncélját, vértjére tűzve a számalmasan elbukott Hitler jelszavait, a fajelméletet és a kommunista özönvizet, ócska dárdájával rohamra indult, az imperializmus megrokkant gébéjét sarkantyúzva, hogy megments a történelem által csúfos halálra ítélt tőkés rendszert. Természetesen ő ezt mint »felelőtlen magánember« tette, de a felelőtlen magánember előtt már egy felelős államférfiú is beszélt és annak szavai alig különböztek valamin Churchill szavaitól. Bevinre gondolunk, És amit az egyik felelős helyről felelősen, a másik felelőtlenül mondott, az Spanyolor-

száiban, Egyiptomban, Indiában, Indonéziában és Triesztben a valóság formájában mutatkozik meg.

A tőkés rendszer uralmát képtelen továbbra is a régi formák között fönntartani, a képletes vér, amelyen épült, ma eleven valóság. És ha a szocializmus országa, a Szovjetunió ma a haladás bástyája, akkor természetes hogy a hanyatló rendszer utolsó erőfeszítéseit ennek a bástyának a rohamozására fordítja. Churchill meg akarja őrizni annak egységét és érintetlenségét. Ezt a világbirodalmat három ellenség rohamozza egyidejűleg. Először a belső demokratikus erők, az angol nép szabadság vágya és szabadulni akarása a mindenható lordok igájától. Másodszor a gyarmati népek nemzeti szabadságmozgalma, amely pilléreiben ingatja meg a közel háromszáz éves büszke Albion uralmát. Ez a két ellenség kiengesztelhetetlen. Ezt a két ellenséget lehetséges talán rövid időre engedményekkel kielégíteni, de békét, tartós békét sem Churchill, sem azok, akiknek érdekeit képviseli immáron negyven év óta, nem remélhetnek és nem is remélnek. A harmadik ellenség az északamerikai Egyesült Államok, amelyek pályafutásukat, mint angol gyarmat kezdték és győzelmes fölszadító háborújukkal a XVIII. század végén először ingatták meg az angol Világbirodalmat. Az északamerikai Egyesült Államok fölszabadulva a gyarmati elnyomatás alól óriási természeti kincseikre támaszkodva, az idők folyamán annyira megerősödtek, hogy ma már nemcsak Anglia gazdasági versenytársai, hanem katonai erejükönél fogva pillanatnyilag függőben tartják az egykori anyaországot és az »amerikai évszázad« jelszavával, annak örökébe akarnak lépni. Most ennél az ellenségnél próbálkozik Churchill támogatást kapni ugyanúgy, mint azt tette a háború alatt, a nemcsak képzelt, hanem a valóságos közös ellenség, a fasiszta agresszió ellen.

Sztalin mondotta még 1928-ban, hogy az angol-amerikai érdekellentét az első világháború utáni tőkés rendszer belső ellentéteinek alapját képezi. És a második világháború után, amit ezt Varga Jenő írja:

»A hitleri Németország leveretése után az angol-amerikai ellentétek ismét a tőkés világ döntő belső ellentéteivé váltak. 1928-ban Anglia az Egyesült Államoknak csak gazdasági engedményeket tett és katonai és külpolitikai tekintetben többé-kevésbé kiegyensúlyozott volt a viszony a két nagyhatalom között. Most azonban ériási mértékben kimaguslik az Egyesült Államok fölénye, nemcsak gazdaság, de katonai tekintetben is. A brit impériumon belül megerősödtek a centrifugális irányzatok. Az Egyesült Államok hadiiparának fejlődése eredményeként a két állam hadereje már régen nem egyenlő, annál is inkább, mert Anglia pénzügyileg függ az Egyesült Államoktól.«
(Varga Jenő: Az angol-amerikai gazdasági kapcsolatok, Moszkva 1946 január 24.)

Ezen ellentéteket áthidalni óhajtván lobogtatja meg Churchill a szovjet veszedelem, a polgári »demokrácia« összefogásának a fajlemélettel tüzdelt göb-belső-hitleri jelszavak zászlaját. A néltő választ Churchill először Sztalintól kapta meg, erről bővebben nem írunk, mert napi sajtónk ezzel kimerítően foglalkozott és jelen számunkban teljes egészében közöljük Sztalin történelmi szavait. De válaszolt Churchillnek az amerikai közvélemény is: a rádió társaságok többsége megtagadta a háborús gyújtogató beszédének közvetítését. És válaszolt végül Truman elnök is, aki kijelentette, hogy a világbéke megőrzését, kiépítését csakis és kizárólag a Szovjetunióval való együttműködéssel képzelheti el és hivatkozott Sztalinnak egy amerikai újságíró előtt tett nyilatkozatára, amelyben kijelentette, hogy:

»Nagy jelentőséget tulajdonítok az Egyesült Nemzetek szervezétének, mert az komoly eszköze a béke és a nemzetközi biztonság megőrzésének. Ennek a nemzetközi szervezetnek az ereje abban rej-

lik, hogy az államok egyenrangúságának elvén alapul és nem azon az elven, hogy egyik uralkodjék a másik felett. Ha az Egyesült Nemzetek szervezetének sikerül a jövőben is megőrizni az egyenjogúság elvét, föltétlenül nagy szerepet fog játszani az általános béke és biztonság megőrzésében.

»Meggyőződésem, hogy sem a népek sem hadseregeik nem kívánják új háborút — békét akarnak és a béke biztosítására törek-szenek. Ez azt jelenti: hogy a mai háborus félelmet nem erről a rész-ről váltották ki. Azt hiszem, hogy a mai »háborus félelmet« bizonyos politikai csoportok akciói váltották ki, amelyek az új háboru hírve-résével foglalkoznak s amelyek ily módon a viszály és bizonytalanság magvát hintik el.

Elengedhetetlenül szükséges, hogy a közvélemény és az országok uralkodó körei széles ellenpropagandát szervezzenek az új háboru hirdetői ellen és a béke biztosítása érdekében. Továbbá, hogy az új háboru hirdetőinek egyetlen kihívása sem maradjon vártasz és meg-felelő ellenállás nélkül sem a közvélemény és sem a sajtó részéről, s ily módon a háborus gyújtogatókat idejében lezsereljék és lehe-tetlenné tegyék számukra, hogy a béke érdekei ellen visszaéljenek a sajtószabadsággal.«

Sztalin fenti szavaira hivatkozik ma az egész világ békeszerető népe, de ugyanakkor kiemeli azt is, hogy új támadás esetén a háborús gyújtogatók ugyanolyan csúfos vereséget szenvednek, mint 28 évvel ezelőtt!»

A reakciós köröknek egyelőre sikerült megakadályozni, hogy az angol-francia-amerikai együttes föllépés Frankó ellen valóban hatásossá váljék. A be-nem-avatkozási bizottság» átkos árnya és veszedelmes szelleme ismét föl-ütötte a fejét, mert be nem avatkozás az, amikor az angol és amerikai nagytöke lapjai azt írják, hogy a spanyol népnek »meg kell adni a módot, hogy önmaga szabaduljon föl«, vagy »önmaga intézze sorsát«. Természetesen az már a dolgok tőkés fölfogásához vezet, hogy ugyanakkor Francónak hadianyagot és hadi-eszközöket szállítanak és mindehhez a pápa adja legmagasabb áldását. A reakciós angol sajtó el is árulta félelmét. Azt írta és hirdette, hogy a békére lenne veszedelmes, ha Frankót a mai körülmények között külső nyomással el-távolítanák. Veszedelmes lenne azért, mert akkor Spanyolországban a szabotá-zhatatlan anarchia üthetné föl a fejét és tekintettel a világpolitikai helyzetre a »demokratikus erők« (a szó legchurchillibb értelmében, amelynek mintaképe pl. Görögország) nem lennének képesek az események folyását kezükben tartani. A demokratikus erők alatt a reakciós nagytöke érdekeit kell értenünk és az ese-mények ellenőrzése csak a spanyol higany, króm és mangán bányák ellenőrzé-sét jelenti. És tudvalevő, hogy Frankó külföldi segítségre támaszkodó uralmá-nak megdöntése esetén a spanyol nép venné kezébe a hatalmat és ez a nép nem lenne olyan alázkodó és mindenre kész kiszolgálója a külföldi, de főképp angol érdekeknek.

Görögország és a 31-én megtartandó görög választások nyugtalanítják a világ közvéleményét. Annak ellenére, hogy a kormánynak eddig tizenegy tagja mondott le, tiltakozva a választások megtartásának »demokratikus« receptje ellen, amelyet Churchill írt elő a külföld számára, pillanatnyilag még nem tud-hatjuk, hogy ezeket a választásokat, amelyek mai formája és végrehajtási módja merénylet minden politikai lelkiismeret ellen és arculesapása a békének és biztonságának, valóban megtartják-e? A tény az, hogy Angliának óriási érdekei fűződnek egy »angolbarát« görög kormányhoz és az angol megszállás eddig, — kivéve a legfelsőbb köröket — a népből barátokat nem igen szerzett és egy kormány, amely valóban demokratikus választásokból kerülne ki, és a nép aka-

ratát képviselő né nem igen lenne abban a helyzetben, hogy az angol kívánságoknak szó nélkül és »önmehtagadóan« tegyen eleget, mint azt a City érdekei megkövetelnék.

A magyarországi politikai élet éles válság jelét mutatja. A hatalmas munkás tüntetés március elején válasz volt a fasisztabarát reakciós körök megmozdulásaira és egyben megmutatta, hogy Magyarország fiatal demokráciája nem lebecsülendő erő. A kiscgazda párt vezetősége engedett a kormány-koalíció alkotó több pártok követelésének és engedett saját tömegei kívánságának is. A kiscgazda párt hűsz képviselőt kizárt a maga soraiból azok bizonyított reakciós üzelmei miatt. A kizártak között vannak Sulyok Dezső, akit Tildy köztársasági elnökké való választása idején miniszterelnöknek jelöltek és Vásári István, az ideiglenes magyar kormány volt pénzügyminisztere. Ezek a belvárosi kiscgazdák, akiket, reméljük, még többen követnek, a napokban »Kossuth párt« néven új pártot alakítottak. Nem kis adag arcátlanság kell ahhoz, hogy az ifj. Horthy István, mint a nemzeti ellenállás »oszlopos« tagját — aki inelthesleg Rómában éli világát és a magyar köztársaság követségi épületében lakik — földhözjuttatni akarók, a földreformot zsákutcába terelők és az áldatlan magyarországi általános viszonyok felelős felidézői Kossuth nevét tüzik ki népelleses programjukra. A demokratikus magyar közvélemény már nyilatkozott ezekről a gyászmagyarokról és rajtuk még a Kossuth nevével való visszaélés sem ségt.

Ezzel szemben le kell szögeznünk azt a sajnálatos tényt, hogy a magyar kormány még ma, két hónap multával sem bocsájtotta a nyilvánosság rendelkezésére a délszláv lakosság iskola viszonyairól megindított vizsgálat adatait. Tény az is, hogy a magyarországi szláv kisebbségeknek még ma sincsenek iskoláik és tény az is, hogy a magyar kormány nemzetiség-összeírási rendelete a megcsúfolása mindannak, amit demokratikus nemzetiségi politikának neveznek. Az összeíró ívben, amelyet külön erre a célra készítettek, a délszláv nemzetiségeket tizenegy nemzetre osztották. Szerepel ott a szerb, horvát, szlovén mellett vend, sokác, bunyevác, illir, dalmát, szlavón, bosnyák és hercegovinai. Melyik magyar nemzetiség kutató agyában született meg ez a kérdő ív, nem tudjuk, de ez is csak azt bizonyítja, hogy a grófi politika, amely a régi Magyarországot jellemezte, még eleven valóság. Még ma is vend és sokác és illir és szlavón stb. nemzetiségeket tartanak Budapesten számon. Még ma is vannak Magyarországon szerb anyanyelvű magyar nemzetiségű állampolgárok.

Akár csak 1913-ban.

Ideje lenne már, hogy a felelős magyar kormány ne csak nyilatkozatokat adjon és szóbeli biztosítékokat a jószomszédi viszony tekintetében. hanem elsősorban o d a h a z' a mutassa meg és tettekkel fejezze ki jó szándékát.

Igy a világtörténelem kerekét visszafelé hajtani óhajtó erők.

De nézzük az érem másik, nagyobbik oldalát.

Indonéziában vátoztalanul tart a harc. India lázong és föltétel nélküli függetlenséget követel. Az arab világ megmozdult és Egyiptomban fegyveres tüntetésekre került a sor. A belga választások a szocial-demokrata és kommunista párt győzelmét eredményezték. Németország keleti övezetében létrejött a szocialdemokrata és kommunista pártok egysége. Megszületett a német munkásosztály egységes frontja annak ellenére, hogy a nyugati övezetre támaszkodó az angol munkás párt bőséges segítségét élvező ékverők mindent megtettek ennek a megakadályozására. A bolgár munkás párt határozott állásfoglalása a szocializmus mellett, a szláv népek szétszakíthatatlan testvérisége mellett válasz volt a Hazafias Front széttörni akaró külföldi beavatkozásokra. Az amerikai munkásság sztrájkol és tüntet a reakció ellen.

A demokratikus erők mindeműtt szembeszállnak és hátra n veszik fel a harcot a multat visszafiró, a jelenbe átmonteni akaró állóvágok ellen.

Teszik ezt azért, mert érzik, hogy nincsenek egyedül, hogy olyan támaszuk van, mint a legyőzhetetlen Szovjetunió és annak verhetetlen hadereje, a munkások és parasztok diadalmas Vörös Hadserege.

Márciusban ült össze Moszkvában a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa és annak határozatai nemcsak a jelent világitották meg, hanem lefektetve az új ötéves tervet, megmutatják az emberiségnek az utat a jövőbe. Az új sztalin ötéves terv célja elérni és túlhaladni a legfejlettebb tőkés államokat, most már nemcsak az össztermeléssel, hanem gazdaságilag is. Ez annyit jelent, hogy az össztermelésből az egy lakóra eső termékek mennyisége elérje és túlhaladja a legfejlettebb tőkés államok ilyen módon szemlélt termelését, azzal a különbséggel, hogy itt valóban minden lakós meg is kapja és élvezze a ráeső hányadot. A tőkés államokban ez csak papíron van meg és valójában a termelés bőségét csak a kiváltságosok élvezik. Ennek az új sztalin ötéves tervnek a végrehajtása megnyitja az utat a szocializmusból a kommunizmusba, megnyitja azt a kort, amelyről száz év előtt a legnagyobb magyarok és a világ legnagyobb demokratáinak egyike, Petőfi Sándor írta:

*»Ha majd a jótét asztalánál
Mindenki egyformán foglal helyet,
Ha a majd a bőség kosarából
Mindenki egyformán vehet . . .«*

A közép- és délkelet-európai politikai események legjelentősebb mozzanata Titó marsal varsói és prágai látogatása volt. A látogatások diplomáciai eredménye egy megkötött és aláírt szerződés Lengyelországgal és egy megbeszélte és aláírandó szerződés Csehszlovákiával. De ez a két látogatás túllépte a megszokott diplomáciai kereteket. Titó marsal útja a két testvéri országon át diadalút volt. A lengyel és csehszlovák népek Titóban a jugoszláv népeket, azoknak győzelmes szabadságharcát, új állami rendjét, vörös csillagos lobogóját ünnepezték és ünnepezték Titót, a népfőszabadító harc hadvezérét és hőst.

Titó marsal látogatásai nagyban hozzájárultak a helyzet tisztázódásához és elhatárolták a békeszövevények frontjait. Maga a marsal a következőket mondta Belgrádba való visszatérése után újtjáról annak céljairól és eredményeiről:

»Utunk célja az volt, hogy megmondjuk: Jugoszlávia népei elhatározták, hogy biztonságuk és fejlődésük, a világ békéjének biztosításáért együtt küzdenek szláv testvéreikkel a békében ugyanugy, mint azt tették a háború alatt.«

A szláv népek együttműködése a békéért való munkát és nem háborús tömörülést jelenti. A szláv népek fektetik le a világbéke alapjait.«

És utunkról visszatérve magunkkal hoztuk a legszilárdabb biztosítékait annak, hogy a szláv népek sziklaként kitartanak szabadságuk' és függetlenségük védelmében.«

A triestri és a julijszka krajina kérdés egy éve foglalkoztatja már hazánk közvéleményét. A néprajzi és gazdasági érvek ellenére 1918-ban az olasz imperializmus elrabolta ezeket a vidékeket Jugoszláviától és ott az iskolapéldáját mutatja a legvadabb fasiszta terrornak és elnemzetlenítésnek. Ma egész Isztra és Gorica népe, szlávok és olaszok egyaránt, követelik, hogy ezt a délszláv népek által lakott területet visszacsatolják. A reakciós körök mesterkedései »A« és »B« övezetre osztották ez a két területet. Míg a »B« övezetben a szabadság és munkalendület lángja lobog, az »A« övezetben, amelyet tudvalevőleg az angolok szálltak meg, fasiszta rablóbandák szabadon garázdálkodnak. Nemzetközi bizottság járja be napjainkban ezt a vidéket, megállapítandó a néprajzi határokat és gazdasági összefüggéseket. Ezzel egyidejűleg az angol megszálló csapatok védelme alatt a fasiszta hordák gyilkolnak és szervezkednek. Egész Jugoszláviát átjáró tüntetések és tiltakozások voltak a felelet erre a kihívó és gyalázatos magatartásra.

Belpolitikánk nagy eseménye a nemzetgyűlés költségvetési vitája. Eddig a pénzügyminiszter beszámolóját, Kardelj miniszterelnök helyettes beszédét és Rankovics belügyminiszter nyilatkozatát hallgatta meg a nemzetgyűlés. A pénzügyminiszteri beszámoló fölötteli hazánk pénzügyi helyzetét és rámutat az előttünk álló nehézségekre az infláció elleni harcban. Hazánk költségvetése harmincnégy milliárd dinár, honvédelmünk fejlesztésére ebből közel tizenegy milliárdot adunk. Csočakovics a bosznia-hercegovinai kormány elnöke kijelentette, hogy célunk hazánkat Európa legjobban fölfegyverzett államává építeni, mert ebben látja nemcsak ő, de vele hazánk minden polgára, békénk és biztonságunk legerősebb biztosítékát. Kardelj nagy beszámolójából ki kell emelnünk azt a részt, amelyben hazánk megváltozott gazdasági és társadalmi rendszerének négy legfontosabb eleméről szól. Szavaihoz nem szükséges semmit sem hozzáfűznünk.

Szobotica, 1946 március 27-én.

FIGYELŐ

A TÖRTÉNELMI FEJLŐDÉS KIATÁSAI

Irta: Dimitrov Georgij

A Bolgár Munkáspárt (kommunisták) szófiai tartománygyűlésén Dimitrov nagy beszédet mondott a Párt feladatairól. Az alábbiakban közöljük a beszédnek érvényességben Bulgária-határain túlmenő részleteit.

A szocializmusé a fővő

A társadalmi fejlődés jelenlegi fokán, azaz a Hazafias Front szakaszában hogyan alakul és mit jelent a mi politikánk? Néhány szóban ezt a következőkben vázolatnánk föl: pártunk, mint a munkásosztály, a dolgozó nép pártja szempontjából, most és a jövőben az egyetlen föladat a Hazafias Front programjának teljes megvalósítása, azon multhatatlan előfeltételek megteremtése, amelyek népünk számára lehetségessé teszik a szocializmusba való átmenetet. Közismert, hogy az összes népek jövője, végéredményben, a szocializmus megvalósításában van. De a szocializmusért való harc ma másmilyen, mint volt a cári Oroszországban 1917 és 1918-ban az Októberi Forradalom idején. Akkor meg kellett dönteni az orosz cárizmust és a szocializmusba való átmenethez kikerülhetetlen volt a proletárdiktatura. Azóta tudvalevőleg három évtized múlt el és a Szovjetunió, mint szocialista állam, világhatalommá fejlődött. A Nagy Honvédelmi Háborúban a szocializmus országa a legnagyobb életrevalóságról tett tanúbizonyságot és a legnagyobb mértékben járult hozzá a fasizmus fölötti győzelemhez az európai civilizáció megmentéséhez, a siker kivívásához. A szocialista társadalmi rend erejét, hatalmát és felsőbbrendűségét éppen ez a háború bizonyította be fényesen. Ezt megmutatta és megmutatja az egész nemzetközi életre való óriási hatás.

A világ demokratikus fejlődése a Szovjetunió hatása alatt

A háború eredménye és a Szovjetunió nagy tetteinek hatása alatt sok országban, hogy ne mondjam minden országban, mélyreható fejlődés indult meg. Ezt láthatjuk Jugoszláviában, Csehszlovákiában,